

Μελλοντικές στρατηγικές των Ην. Εθνών

της Ιωάννας Μαγγανάρα

«Προτεραιότητες, χρονοδιαγράμματα, ποσοτώσεις και πολιτική των Ην. Εθνών για την εφαρμογή των μελλοντικών στρατηγικών μέχρι το 2000»

Οι στρατηγικές για το 2000 είναι το Πρόγραμμα που υιοθετήθηκε από τα κράτη μέλη των Ην. Εθνών στη Διάσκεψη του Ναιρόμπι το 1985, που είχε σα στόχο να αξιολογήσει τις προόδους που σημειώθηκαν όσον αφορά την προώθηση των γυναικών κατά τη διάρκεια της Δεκαετίας (1975-85) των Ην. Εθνών για τη γυναίκα.

Οι μελλοντικές στρατηγικές χαρακτηρίζονται από μία προσπάθεια για προώθηση της ισότητας στο τοπικό επίπεδο και ενσωμάτωση των συμφερόντων των γυναικών σε όλο το φάσμα της κυβερνητικής πολιτικής. Δεν έχουμε δηλ. έμφαση μόνο στην ποσοτική πλευρά της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική, αλλά και στην ποιοτική.

Στο τοπικό επίπεδο, οι στρατηγικές στοχεύουν στην ρεαλιστική ανταπόκριση στα συμφέροντα των γυναικών, έτσι όπως διαμορφώνονται στο επίπεδο αυτό.

Στο κυβερνητικό επίπεδο στοχεύουν στην θεσμοθέτηση διαδικασιών με τις οποίες όλες οι κατηγορίες γυναικών, ειδικότερα αυτές που μειονεκτούν περισσότερο θα συμμετέχουν σε όλες τις φάσεις της διαμόρφωσης, εφαρμογής και αξιολόγησης των εθνικών τοπικών πολιτικών και δραστηριοτήτων.

Από τη Διάσκεψη του 1985 μέχρι σήμερα τα Ην. Έθνη και πιο συγκεκριμένα η Επιτροπή καθεστώτος γυναικών, ασχολούνται με την εφαρμογή των μελλοντικών στρατηγικών και την περαιτέρω προώθηση των στόχων που θέτει.

Σε κάθε σύνοδό της η Επιτροπή εξετάζει σε βάθος ορισμένα θέματα και υιοθετεί αποφάσεις που θέτουν χρονοδιαγράμματα και ορίζουν ποσοτώσεις. Έτσι φέτος, εξήτασε μεταξύ άλλων και το θέμα της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική και υιοθέτησε την πιο προωθημένη μέχρι σήμερα διάσταση στο θέμα της ποσοτώσης.

Η σύσταση αυτή ζητάει από τις κυβερνήσεις, τα πολιτικά κόμματα, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις, τις επαγγελματικές, καθώς και άλλες αντιπροσωπευτικές οργα-

νώσεις να υιοθετήσουν ένα ποσοστό τουλάχιστον 30% για τη συμμετοχή των γυναικών σε υψηλές θέσεις με στόχο την ισότιμη συμμετοχή τους στις θέσεις αυτές μέχρι το 2000.

Οι ανωτέρω φορείς καλούνται επίσης να εφαρμόσουν εκπαιδευτικά προγράμματα με στόχο την προετοιμασία γυναικών για τις θέσεις αυτές.

Πέραν από την υιοθέτηση συγκεκριμένων ποσοτώσεων, η εφαρμογή των μελλοντικών στρατηγικών στο θέμα της πολιτικής συνοδεύτηκε και από την υιοθέτηση πιο εξειδικευμένων στρατηγικών.

Μια τέτοια στρατηγική είναι η άρθρωση των ειδικών συμφερόντων των γυναικών με τη γενικότερη πολιτική. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με το να δίνεται η ψήφος συνειδητή στις γυναίκες υποψήφιες που αντιπροσωπεύουν αυτά τα συμφέροντα, με το να έχουν θέσεις γύρω από αυτά και να αγωνίζονται για να τα προωθήσουν.

Επίσης, με το να δίνεται ψήφος και στις υποψήφιες εκείνες που αγωνίζονται για την υιοθέτηση μέτρων που στοχεύουν στην άρση των εμποδίων που συναντούν οι γυναίκες για τη συμμετοχή τους στην πολιτική, έστω και αν οι ίδιες σε πολλές περιπτώσεις δεν έχουν αντιμετωπίσει τέτοια εμπόδια, με το να προέρχονται από πολιτικές οικογένειες.

Μια άλλη στρατηγική που υιοθετήθηκε προκειμένου οι γυναίκες που επιλέγονται από τα κόμματα, τις κυβερνήσεις και άλλους φορείς για να καταλάβουν ηγετικές θέσεις να ανήκουν στην κατηγορία των άξιων, συνειδητοποιημένων γυναικών, αυτών που έχουν αγωνισθεί και για τα δικαιώματα των γυναικών και που διαθέτουν ουσιαστικά και τυπικά προσόντα είναι η εξής: Οι διάφοροι φορείς, όπως κόμματα, συνδικαλιστικές, γυναικείες οργανώσεις κ.λπ. να επεξεργάζονται καταλόγους με ονόματα τέτοιων γυναικών από τους οποίους να μπορούν να αντλούν πρόσωπα, όταν θέλουν να προωθήσουν γυναίκες σε υψηλά αξιώματα.

Τα πολιτικά κόμματα και ειδικότερα οι γυναίκες μέσα στα κόμματα θα πρέπει να δώσουν τη δική τους μάχη που είναι από τις πιο σημαντικές.

Θα πρέπει να πιέσουν για την υιοθέτηση προγραμμάτων που θα έχουν σαν στόχο την εκπαίδευση των γυναικείων μελών του κόμματος ώστε να αποκτήσουν τις ικανότητες εκείνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση σε αξιώματα. Οι γυναίκες που κατέχουν ήδη αξιώματα θα πρέπει να βοηθήσουν με την εμπειρία που έχουν αποκτήσει προς αυτή την κατεύθυνση. Θα πρέπει τα κόμματα να επανεξετάσουν τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονται οι υποψήφιοι για αξιώματα κομματικά, είτε για τις εκλογικές λίστες. Θα πρέπει τα κριτήρια αυτά να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται υπόψη και οι γυναικείες εμπειρίες.

Θα πρέπει με σεμινάρια να ευαισθητοποιηθούν τα μέλη των κομμάτων στις ανάγκες και τις δυνατότητες των γυναικών.

Την εκπαίδευση των γυναικών για τη

συμμετοχή τους στην πολιτική θα πρέπει να αναλάβουν και οι γυναίκες οργανώσεις.

Στο κυβερνητικό επίπεδο και στα πλαίσια μιας πολιτικής με στόχο την αύξηση του αριθμού των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να προωθηθούν περισσότερες γυναίκες που προέρχονται από το γυναικείο κίνημα ώστε να μπορούν να διευρύνουν τη βάση της υποστήριξής τους.

Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να διευρυνθεί η πολιτική agenda με θέματα που ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τις γυναίκες και επιπλέον να κινητοποιηθούν, τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες να ασχοληθούν από κοινού με αυτά.

Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα κοινωνικής υποστήριξης των γυναικών (παιδικοί σταθμοί κ.λπ.) ώστε να μπορεί να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στην πολιτική.

Προσπάθειες θα πρέπει να γίνουν για τον διορισμό γυναικών σε κέντρα λήψης αποφάσεων σε Υπουργεία στα οποία οι γυναίκες δεν εκπροσωπούνται επαρκώς όπως, στο Υπουργείο Εξωτερικών, Άμυνας, Εσωτερικών, Εμπορίου, Γεωργίας, Οικονομικών.

Επίσης, προσπάθειες θα πρέπει να καταβληθούν για την αύξηση του επιπέδου μόρφωσης των γυναικών σαν μέσο ενδυνάμωσής τους.

Οι εθνικοί μηχανισμοί θα πρέπει να πιέσουν για την ενσωμάτωση των γυναικείων θεμάτων σε όλα τα Υπουργεία συμπεριλαμβανομένου του προϋπολογισμού τους, ώστε να μπορέσουν να έχουν τα μέσα για να επιτελέσουν το έργο αυτό.

Όσον αφορά τη Δημόσια Διοίκηση η περιορισμένη συμμετοχή των γυναικών στις ανώτερες βαθμίδες οφείλεται σύμφωνα με στοιχεία που συνέλεξε ο ΟΗΕ στο ότι στις περισσότερες χώρες, στους εργασιακούς χώρους δεν υπάρχουν μηχανισμοί για την κατάθεση προσφυγών ή είναι ανεπαρκείς ή όταν υπάρχουν δε συμμετέχουν γυναίκες σ' αυτούς.

Ένας άλλος παράγοντας είναι ότι οι γυναίκες έχουν άνισες ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης με αποτέλεσμα να έχουν βέβαια και άνισες δυνατότητες προαγωγής.

Οι γυναίκες βρίσκονται συνήθως περιθωριοποιημένες σε τομείς που θεωρούνται γυναικείοι. Τέλος, ένας άλλος λόγος είναι η ανεπαρκής συμμετοχή των γυναικών σε υπηρεσιακά συμβούλια ή Επιτροπές προσλήψεων.

Για την υπερνίκηση αυτών των εμποδίων οι στρατηγικές που προτείνονται είναι οι εξής: Ενίσχυση των εκπαιδευτικών προσόντων των γυναικών, ιδιαίτερα σε μη παραδοσιακούς τομείς, με ευκαιρίες για επιμόρφωση και εκπαίδευση. Επανεξέταση της πολιτικής προσωπικού όσον αφορά προαγωγές, διορισμούς, προσφυγές κ.λπ. για την απάλειψη συστηματικών διακρίσεων κατά των γυναικών.

Εφαρμογή νομοθεσίας για ίσες ευκαιρίες εργασίας, προγράμματα θετικής δράσης βελτίωση συνθηκών εργασίας για εργαζόμενους με οικογενειακές υποχρεώσεις και δημιουργία μηχανισμών για θέματα γυναικών.

Ίση κατανομή των γυναικών σε όλη την ιεραρχία της Δημόσιας Διοίκησης.

Στη Νορβηγία που έχει λάβει πολλά από τα ανωτέρω μέτρα η συμμετοχή των γυναικών σε υψηλές θέσεις στη διοίκηση είναι 20%, ενώ σε υπουργικό επίπεδο είναι 33,3% και στο αμέσως επόμενο επίπεδο είναι 31,8%.

Σύμφωνα με στοιχεία των Ην. Εθνών η μικρότερη συμμετοχή γυναικών παρατηρείται στα πολιτικά υπουργεία (Εξωτερικών, Εσωτερικών, Άμυνας) και στα οικονομικά (εμπόριο, βιομηχανία, γεωργία).

Κατά τομείς κυβερνητικής πολιτικής στο 1987 σε 27 χώρες η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων ήταν μεταξύ 20-45% στον κοινωνικό τομέα, σε 12 χώρες ήταν πάνω από 20% στον τομέα της δικαιοσύνης, σε 5 χώρες ήταν μεταξύ 29-43% στα πολιτικά Υπουργεία και πάνω από 20% ήταν στα οικονομικά Υπουργεία.

Το 1987 η Νορβηγία ήταν η μόνη χώρα που η συμμετοχή των γυναικών και στους τέσσερις τομείς ήταν υψηλότερη του 20%. Σε υπουργικό επίπεδο όμως το 1987 σε 155 χώρες μόνο ένα 3,5% κατείχε τέτοιες θέσεις, ενώ στα τέσσερα αμέσως επόμενα υψηλότερα επίπεδα το ποσοστό ήταν 5,2%.

Κατά γεωγραφικές περιοχές η συμμετοχή των γυναικών ήταν η εξής:

	Υπουργικό Επίπεδο	4 αμέσως επόμενα υψηλότερα επίπεδα
Αφρική	2,5	3,6
Ασία	1,6	2,2
Λατινική Αμερική	4,0	6,0
Ανατ. Ευρώπη	4,6	3,7
Δυτική Ευρώπη	8,9	7,5

Αλλά και στο διπλωματικό σώμα η συμμετοχή των γυναικών είναι μικρή. Το 1989 η συμμετοχή των γυναικών στις μόνιμες διπλωματικές αντιπροσωπείες στα Ην. Έθνη ανέρχονταν σε 2% δηλ. 337 γυναίκες σε σύνολο 1.695 διπλωματικών υπαλλήλων.

Επίσης πολύ μικρή είναι και η συμμετοχή των γυναικών στις κυβερνητικές αντιπροσωπείες σε διάφορες Διασκέψεις των Ην. Εθνών. Στην 7η σύνοδο της Διάσκεψης των Ην. Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη το 1987, σε σύνολο 1.375 αντιπροσώπων 175 ήταν γυναίκες.

Στην 1η σύνοδο της επιτροπής που προετοιμάζει τη Διεθνή αναπτυξιακή στρατηγική για την 4η Δεκαετία των Ην. Εθνών για την ανάπτυξη που έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 1989 στα Ην. Έθνη, στη Νέα Υόρκη σε σύνολο 210 αντιπροσώπων, μόνο 20 ήταν γυναίκες.

Δεν είναι όμως μόνο στο εθνικό επίπεδο που η συμμετοχή των γυναικών σε υψηλές θέσεις είναι περιορισμένη. Το ίδιο φαινόμενο παρατηρούμε και στο διεθνές επίπεδο δηλ. στη Γραμματεία των Ην. Εθνών όπου το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνεται στους δύο κατώτερους βαθμούς της ιεραρχίας 32,8% και 41,9% αντίστοιχα, ενώ στους δύο ανώτερους είναι 5,3% και 13,7%. Το σύνολο των γυναικών που εργάζονται σε όλους τους βαθμούς της ιεραρχίας ανέρχεται σε 28,4%. Γι' αυτό, στην τελευταία σύνοδο της Επιτροπής καθετώτος γυναικών υιοθετήθηκε απόφαση αμε-

ρικανικής πρωτοβουλίας, η οποία ζητάει να αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών στις υψηλές θέσεις στην Γραμματεία των Ην. Εθνών και στους εξειδικευμένους οργανισμούς των Ην. Εθνών, με στόχο η συμμετοχή τους να φθάσει το 35% του συνόλου των εργαζομένων μέχρι το 1995.

Σημειώνουμε και μια άλλη απόφαση σουηδικής πρωτοβουλίας η οποία υιοθετήθηκε στο θέμα γυναίκες και πολιτική, την οποία συγκαταμενέουσε και η Ελλάδα. Η απόφαση αυτή θέτει την έμφαση στη συλλογή στατιστικών στοιχείων όσον αφορά την κατά φύλο σύνθεση διάφορων οργάνων, σε διάφορα επίπεδα (κεντρικό - περιφερειακό), όπου λαμβάνονται αποφάσεις. Επίσης ζητάει από τις κυβερνήσεις να επεξεργασθούν προγράμματα και εκστρατείες για την πληροφόρηση γυναικών για τα νομικά δικαιώματά τους ή τη διευκόλυνση της εκπαίδευσής τους για ηγετικές θέσεις. Επίσης, ζητάει τη διεξαγωγή ερευνών για τις ευκαιρίες που έχουν οι γυναίκες να ασκούν επιρροή και για τα εμπόδια, δομικά και άλλα που συναντούν στην συμμετοχή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Τέλος, η απόφαση ζητάει να υιοθετηθούν συγκεκριμένοι στόχοι όσον αφορά τον αριθμό των γυναικών σε όργανα των οποίων η σύνθεση αποτελεί κυβερνητική ευθύνη.

Στο διεθνές επίπεδο οι στρατηγικές που υιοθετήθηκαν για το θέμα αυτό είναι οι εξής: Τα Ηνωμένα Έθνη θα πρέπει να πά-

ρουν πρωτοβουλία για την προώθηση ανταλλαγής πληροφοριών και εμπειρίας μεταξύ χωρών, όσον αφορά την πολιτική συμμετοχή και τη συμμετοχή στα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθειες να αυξήσουν τον αριθμό των γυναικών στις αντιπροσωπείες τους σε διεθνείς συναντήσεις, ειδικότερα σ' αυτές που αφορούν πολιτικά και οικονομικά θέματα.

Τα Ηνωμένα Έθνη θα πρέπει να συνεχίσουν να δίνουν προτεραιότητα στην προώθηση των γυναικών στα οικονομικά και κοινωνικά προγράμματα του οργανισμού και ειδικότερα στα πλαίσια της Διεθνούς αναπτυξιακής στρατηγικής της τέταρτης δεκαετίας των Ην. Εθνών για την ανάπτυξη.

Τέλος, οι στρατηγικές επισημαίνουν ότι θα πρέπει να προωθηθεί και η έρευνα σε

διεθνές επίπεδο γύρω από την ποιοτική και ποσοτική συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ώστε να ξέρουμε τι συμβαίνει στην πραγματικότητα, όπως ιδιαίτερη σημασία έχει και η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων στον ιδιωτικό τομέα.

Τέλος, οι στρατηγικές επισημαίνουν ότι θα πρέπει να προωθηθεί και η έρευνα σε διεθνές επίπεδο γύρω από την ποιοτική και ποσοτική συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ώστε να ξέρουμε τι συμβαίνει στην πραγματικότητα, όπως ιδιαίτερη σημασία έχει και η συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων στον ιδιωτικό τομέα.

Οι γυναίκες θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι η καθημερινή ζωή, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν και οι λύσεις τους είναι κατά κύριο λόγο πολιτικά. Αυτό που

τώρα πια ονομάζεται πολιτική της καθημερινής ζωής θα πρέπει να τις κινητοποιήσει για να συμμετέχουν στην πολιτική.

Ο θετικός ρόλος που μπορούν να παίξουν οι γυναίκες στην πολιτική θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται στο εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται στα σχολεία και να προβάλλεται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Σήμερα έχει γίνει διεθνώς αποδεκτό ότι η ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική αποτελεί προϋπόθεση για τη γενικότερη πρόοδο των γυναικών και το αντίθετο, ότι η κατάργηση των νομικών διακρίσεων, των σεξιστικών στερεοτύπων στην εκπαίδευση και στα μαζικά μέσα ενημέρωσης, η δημιουργία κοινωνικών και οικονομικών δομών υποστήριξης ασφαλώς διευκολύνουν την αύξηση της συμμετοχής τους στην πολιτική.